

Mansikka

MANNAA MANSIKASTA

Kehittämisyhdistys Mansikan
kehittämisstrategia 2014-2020

"Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalous-
rahasto: Eurooppa investoi
maaseutualueisiin".

SISÄLTÖ

1. MANSIKKA TOIMIJANA	3
1.1. TOIMINTA-ALUE JA VÄESTÖMÄÄRÄ	3
1.2. ELINKEINOT	4
2. ANALYYSI ALUEEN KEHITTÄMISTARPEISTA JA –MAHDOLLISUUKSISTA	5
2.1. SWOT-ANALYYSI	5
3. STRATEGIAN KUVAUS JA TAVOITTEET	8
4. VILKAISU MENNEISYYTEEN JA KATSE TULEVAISUUTEEN: HANKETOIMINNAN ONNISTUMISIA JA HAASTEITA	10
5. TOIMINTASUUNNITELMA: KUINKA TAVOITTEET MUUTETAAN KÄYTÄNNÖN TOIMENPITEIKSI	11
5.1. PAINOPISTE 1: MINÄ JA ME: AKTIIVINEN OSALLISUUS	11
5.2. PAINOPISTE 2: LAADUKAS VAPAA-AIKA JA ASUMINEN	12
5.3. PAINOPISTE 3: OSAAMINEN, TYÖ JA ELINKEINOTOIMINTA	14
5.4. LÄPILEIKKAAVAT TEEMAT	15
5.5. STRATEGIAN MÄÄRÄLLISET TUOTOS- JA TULOSTAVOITTEET	16
6. YHTEISTYÖ STRATEGIAN TOTEUTTAMISEKSI	18
7. HANKEVALINTAKRITEERIT	18
8. PAIKALLISEN KEHITTÄMISSTRATEGIAN LAADINTAPROSESSIN KUVAUS	19
9. STRATEGIAN HALLINNON JA SEURANNAN JÄRJESTÄMINEN	19
10. STRATEGIAN RAHOITUSSUUNNITELMA	20

Päivitetty: 23.6.2015 sivut 16,17 ja 20.

LIITE 1 VARKAUDEN ALUERAJAUS
LIITE 2 SWOT KAAVIONA
LIITE 3 POHJOIS-SAVON LEADER-RYHMIEN JA ELY-KESKUKSEN
YHTEISTYÖSOPIMUS
LIITE 4 VIESTINTÄSUUNNITELMA
LIITE 5 OPPIMISSUUNNITELMA
LIITE 6 YHDISTYKSEN SÄÄNNÖT
LIITE 7 HALLITUKSEN KOKOONPANO
LIITE 8 KUNTIEN SITOUTUMUKSET

Kuinka tavoitteet
muutetaan
käytännön
toimenpiteiksi?
s. 11

Yhteistyö
strategian
toteuttamiseksi
s. 18

1. MANSIKKA TOIMIJANA

Maaseudun kehittämissyhistys Mansikka on rekisteröity yhdistys, joka on toiminut vuodesta 1997 alkaen. Yhdistys on toteuttanut kehittämissuunnitelmiaan v. 1997–1999 kansallisella POMO-rahoituksella, v. 2000–2006 POMO+-rahoituksella ja v. 2007–2013 Leader-rahoituksella. Mansikka ry on koko toimintansa ajan vakiinnuttanut ase-

maansa sekä rahoittajaorganisaationa että alueensa aktiivisena kehittäjänä. Leader-ryhmä yhteistyökumppanina sekä toimintaryhmätyön merkitys alueelle tunnustetaan ja tunnustetaan.

1.1. TOIMINTA-ALUE JA VÄESTÖMÄÄRÄ

Kehittämissyhistys Mansikka ry:n toiminta-alueeseen kuuluvat Pohjois-Savon eteläisimmät ja lounaiset kunnat: Suonenjoki, Tervo, Vesanto, Rautalampi, Leppävirta ja Varkaus. Toiminta-alue on vakiintunut vuosien saatossa ja muutoksia aluerajauksiin on tullut vain kuntaliitosten kautta. Karttula teki vuoden 2011 alusta kuntaliitoksen Kuopioon, joten uuden ohjelmakauden alusta alue kuuluu luontevasti Kalakukko ry:n toiminta-alueeseen.

Toiminta-alueelle ovat tunnusomaista runsaat vesistöt, metsät sekä vaihtelevat luontoalueet. Alueella on noin 9000 vapaa-ajan asuntoa ja esimerkiksi Tervossa ja Leppävirran monissa kylissä on vapaa-ajan asuntoja enemmän kuin vakituksia asuntoja.

Esitettujen kuuden kunnan yhteenlaskettu väkiluku vuoden 2013 lopussa oli 47 116 henkilöä. Varkauden osalta Pohjois-Savon ELY-keskus, Mansikka ry ja Varkauden kaupunki ovat yhdessä määritelleet aluerajauksen, jonka mukaisesti kaupungin keskustaajama rajataan ulos ohjelman toiminta-alueesta. Näin ollen Mansikan toiminta-alueen maaseutuväestöksi lasketaan 32 059 asukasta. Aluerajaus on esitetty liitteessä 1.

Suonenjoen kaupunki, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kunnat ovat tehneet yhteistyötä elinkeinojen kehittämisessä vuosikymmenten ajan. Myös Leppävirralla ja Varkaudella on pitkät perinteet kehittämissyhteistyössä. Kuntien elinkeinorakenteessa on paljon yhtäläisyyksiä Varkauden keskustaa lukuun ottamatta. Taajama-aste on alhainen muissa kunnissa paitsi Suonenjoella 73 % ja Varkaudessa 92 %.

Alueen ikärakenne on huolestuttavan vääristynyt. Alueen väestöstä 31.12.2011 oli 0–14-vuotiaita 13 %, 15–64-vuotiaita 60 % ja yli 65-vuotta täyttäneitä oli 27 %. 65-vuotta täyttäneiden osuus väestöstä vaihtelee Varkauden 23 %:sta Vesannon 31 %:iin. Väkiluvun muutos vuodesta 2010 vuoteen 2011 on ollut kaikissa muissa kunnissa paitsi Rautalamilla negatiivinen. Kaikissa kunnissa syntyvyys on ollut negatiivinen ja väestömäärän ei

odoteta kasvavan. Eläkkeellä olevien osuus on 36 % väestöstä.

Mansikan toiminta-alueella harvaan asuttuja maaseutukuntia ovat Rautalampi, Suonenjoki, Tervo ja Vesanto. Leppävirta on pääosin ydinmaaseutua. Varkaus on alueen ainoa kaupunkimaiseksi tilastoitu kunta. Varkauteen kuuluu entinen Kangaslammin kunta, jonka alue on harvaan asuttua maaseutua.

Seudun erityispiirteet

Mansikan toiminta-alueen maapinta-ala on noin 3546 km², josta vesistöä on noin 32 %. Alueen taajama-aste on noin 56,9 %, kun Pohjois-Savossa vastaava luku on 57,3 %. Mikäli Varkaus otetaan luvuista pois, on taajama-aste 49,9 %. Alueen keskimääräinen työttömyysaste 31.12.2012 oli 13,5 %. Erityisen vaikea työttömyys on Varkaudessa 16,3 % ja paras työttömyystilanne on Tervossa 9,4 %.

Kyläverkko

Mansikan toiminta-alueella on noin 80 kylää, joista 45–60 kylää toimii aktiivisesti. Kyläsuunnitelmia on tehty alueella noin 40 kpl. Monissa kunnissa kyläsuunnitelmat ovat olleet pohjana maaseutuohjelmille.

Ohjelmakaudella 2007–2013 Mansikan toimesta rahoitettiin 17 kylien kehittämishanketta. Mansikan omia kylien kehittämishankkeita oli kolme: Kyläin kehittäminen ja aktivointi sekä sen esiselvityshanke ja koordinaatiohanke yhdistysten pienten investointihankkeiden toteuttamiseksi. Koordinaatiohankkeesta rahoitettaviksi haettiin 41 pientä kyläin kehittämisinvestointia, joista puolettiin 29:ää hake- musta. Alueen kylistä Airaksela, Harjuranta ja Sorsakoski toteuttivat kaksi kyläin kehittämishanketta ohjelmakauden aikana.

Koulutusmahdollisuudet

Koulutusmahdollisuudet ovat Mansikan toiminta-alueella rajalliset. Koko alueella on vähintään peruskoulun käyntimahdollisuus omassa kunnassa. Kyläkouluja ei juuri ole. Pienimmissä alueen kunnissa peruskouluopetuskin on tulevaisuudessa vaarassa kadota liian pienien ikäluokkien vuoksi. Lukio löytyy vielä nykyisin Vesannolta, Rautalammilta, Suonenjoelta, Leppävirralta ja Varkaudesta. Varkaudessa voi opiskella useiden ammatillisten opintolinjojen lisäksi ammattikorkeakoulussa. Kansalaisopistot järjestävät alueen asukkaille koulutus-, kulttuuri- ja harrastustoimintaa vapaan sivistystyön lain mukaisesti. Harraste- ja liikuntakurssien lisäksi opistot myös järjestävät henkilöstökoulutusta kuntien ja yritysten työntekijöille esim. sisältöalueina ensiapu, ATK ja sosiaalinen media, kielet ja työhyvinvointi.

Alueen väestön koulutustaso on alhaisempi kuin koko maassa tai Pohjois-Savossa keskimäärin. Vailla perusteen jälkeistä tutkintoa on noin 40 % väestöstä. Korkeasteen suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä on 18 % kun taas vähintään keskiasteen tutkinnon suorittaneiden osuus [31.12.2010] on 59 %. Yleisesti ottaen nuorten jatko-opiskelumahdollisuudet ovat omalla paikkakunnalla heikot lukuun ottamatta Varkautta. Tästä syystä harvaan asutuilla maaseutualueilla ei juuri ole yli 18 -vuotiaita nuoria.

Saavutettavuus

Mansikan toiminta-alueen halkaisee 5-tie pohjoinen-etelä suunnassa ja 9-tie lännessä. Alueella on hyvät rautatieyhteydet etelään ja pohjoiseen. Pieksämäen risteysaseman kautta pääsee kätevästi eripuolille Suomea. Lähin lentokenttä löytyy Varkauden kupeesta Jorjoisista. Monipuolisemmat lentoyhteydet ovat Kuopion lentokentältä Rissalasta. Tervon ja Vesannon alueet ovat hankalimpien kulkuyhteyksien päässä valtavyilyiltä.

1.2. ELINKEINOT

Alkutuotanto keskittyy vahvasti marjan- ja vihannesviljelyyn, maidontuotantoon ja metsätalouteen. Alueella oli vuonna 2011 194 marjatilaa. Mansikan, vadelman ja mesimarjan viljelypinta-alasta Pohjois-Savossa yli 50 % on ko. alueella.

Alueen elinkeinostrategioissa korostuvat kansainvälisyyvät yritykset, jotka toimivat teknologia-, metsä- ja elintarviketoimialoilla. Näitä tukevat lähialueen yritykset, jotka tarjoavat sekä raaka-aineita, jalosteita että palveluja alueen kärkiyrityksille.

Työpaikat jakautuvat seuraavasti: alkutuotanto (16 %),

jalostus (22 %), palvelut (61 %), muut toimialat (1 %). Yrityksiä alueella oli vuonna 2011 yhteensä 3007, mikä oli 19,5 % koko maakunnan yrityskannasta.

Varkauden metsäteollisuus on ollut rakennemuutoksen kohteena, mutta nyt näyttää suunta kääntyneen. Metsäteollisuuteen suunnitellaan mittavia uus- ja täydennysinvestointeja. Muutenkin Varkauden teollinen perusta on vahvistumassa ja investoinnit mm. Riikinvoiman ekovoimailoksen myötä ovat lisääntymässä. Muutos tarjoaa uusia mahdollisuuksia mikro- ja pk-yritysten kehittymiselle.

2. ANALYYSI ALUEEN KEHITTÄMISTARPEISTA JA -MAHDOLLISUUKSISTA

2.1. SWOT-ANALYYSI

VAHVUUDET - niiden varaan rakennetaan

Puhdas savolainen luonto ja ympäristö
Seutuun sitoutuneet pk-yrittäjät
Asumisen väljyys
Turvallisuus
Elintarviketeollisuus
Maaseutukulttuuri ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet
Lähimmäisistä välittäminen
Kaupunkien läheiset maaseutualueet
Aktiiviset kylätoimijat
Vahva erikoiskasvinviljely
Monipuolinen teollinen osaaminen
Metsätalous ja puunjalostusteollisuus

MAHDOLLISUUDET - ne hyödynnetään

Laajakaistan hyödyntäminen
Yrittäjyyskasvatus
Maaseudun moniosaajat
Liiketoimintaosaamisen kehittäminen
Paikallisvaikuttamisen vahvistaminen
Elintarvikkeiden jatkojalostus ja lähiruoka
Etätyöskentely ja muu paikasta riippumaton työ
Verkostoituminen ja yhteistyö
Marjanpoimijoiden moniammatillisen osaamisen hyödyntäminen
Luontomatkaileminen
Osa-aika-asukkaat ja paluumuuttajat
Venäjän läheisyys
Kaupunkien läheisyyden hyödyntäminen
Bioenergian ja biotalouden hyödyntäminen
Kansainvälistyminen
Kaivosteollisuus
Innovaatioiden ja savolaisen hulluuden hyötyviljely
Vapautuvat alkutuotannon resurssit
Päivitetty maaseutuohjelmat ja kyläsuunnitelmat

HEIKKOUEDET - ne poistetaan

Väestön väheneminen ja vanheneminen
Tiestön heikko kunto
Markkinoiden pienuus
Ei uskallusta kansainvälistymiseen
Heikko liiketoimintaosaaminen
Yritysten jatkajien vähyys
Ammatillisen koulutuksen vähäisyys
Paikallisen osaamisen vähäinen arvostus
Nuorten vähäisyys
Kasvuhakuisten yritysten vähäisyys
Palveluiden karkaaminen alueelta

UHKAT - ne torjutaan

Yritystoiminnan karkaaminen seudulta
Pitkät välimatkat
Ikärakenne
Syrjäytyminen ja nuorten passiivisuus
Maaseudun infrastruktuurin rapautuminen
Ammattitaitoisen työvoiman puute
Yleinen alakulo
Yrittäjien jaksaminen
Yhteishengen puuttuminen kuntien väliltä
Keskuspainotteinen kehittämisspolitiikka
Ohjelmatyön monimutkaisuus ja byrokraattisuus
Yleinen taloustilanne
Asumisen ja rakentamisen rajoittaminen maaseudulla
Kansainvälinen kilpailu
Päätöksenteon karkaaminen seudulta
Maatalouden murros

SWOT-analyysissä on kuvattu alueen nykytila. Nelikenttää on analysoitu/havainnollistettu liitteessä 2. Siinä esitetään, kuinka nelikentästä on valittu juuri tietyt mahdollisuudet, vahvuudet, uhat ja heikkoudet, joihin pyritään vaikuttamaan paikallisen kehittämisohjelman toimenpiteillä. Liitteestä näkyy, kuinka asiat vaikuttavat ja kytkeytyvät toisiinsa.

Nelikentästä on poimittu tarkempaan analyysiin ne asiat, joihin kehittämisohjellamme voidaan luontevasti vaikuttaa ja jotka ovat yhteydessä keskeisesti toisiinsa.

Kaiken ydin on, että mahdollisuuksilla ratkaistaan uhkia ja ratkotaan/poistetaan heikkouksia. Vahvuuksia taas pyritään vahvistamaan entisestään mahdollisuuksilla.

VAHVUUDET:

Puhdas savolainen luonto ja ympäristö: Vielä pitkälti hyödyntämättä elinkeinotoiminnassa, houkuttelee asukkaita maaseudulle.

Elintarviketeollisuus ja vahva erikoiskasvinviljely: Osaamista, jota ei ole muualla ja jossa on vahvaa tutkimus- ja käytännön tietoa. Omaleimaista alueelle.

Maaseutukulttuuri ja hyvät harrastusmahdollisuudet: Pitää ihmisen virkeänä ja työkykyisenä pitkään ja luo sidosta paikkaan (ei halua muuttaa muualle; tästä tutkimus julkaistu vastikään, että maaseudulla ihmiset ovat onnellisempia kuin kaupungissa).

Lähimmäisistä välittäminen: Synnyttää yhteisöllisyyttä ja me-henkeä, estää syrjäytymistä ja toimii maaseudun brändinä/sisäänheittäjänä.

MAHDOLLISUUDET:

Laajakaistan hyödyntäminen: Luo hyvinvointia yksilölle, sisältää ja luo liiketoimintamahdollisuuksia, mahdollistaa asumisen ja työnteon harvaan asutulla maaseudulla.

Yrittäjyyskasvatus: Turvaa elinmahdollisuuksia tulevaisuuden maaseudulla, kun yrittäjyyteen saadaan imua/nuoret kasvavat yrittäjyyteen, turvaa myös paikallisten palveluiden säilymistä ja synnyttää alueen tarvitsemia innovaattoreita.

Paikallisvaikuttamisen vahvistaminen: Luo me-henkeä ja aktiivisuutta oman elinympäristön kohentamiseksi teoin. Tasavertaistaa maaseudun asukkaita ja voi tuoda säästöjä.

Etätöskentely ja muu paikasta riippumaton työ: Sisältää mahdollisuuksia ja korjaa väestötappiota.

Verkostoituminen ja yhteistyö: Poistaa alueen heikkouk-

sia, lisää yritysten kannattavuutta ja nostaa hankkeiden laatua ja vaikuttavuutta.

Osa-aika-asukkaat ja paluumuuttajat: Nämä mahdollistavat maaseudun palveluiden säilymisen, korjaavat väestötappiota ja tuovat alueelle uutta osaamispääomaa. On yhteydessä etätööhön ja verkostoitumiseen (muuton yhteydessä ihmiset tuovat omia kontaktiverkostoja mukanaan, joista voi olla hyötyä alueelle).

Kansainvälistyminen ja monikulttuurisuus: Korjaa uhkaa markkinoiden pienuus. Voi luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja estää nuorten syrjäytymistä.

Innovaatioiden ja savolaisen hulluuden hyötyviljely: Innovaatioilla vahvistetaan alueelle tärkeää elintarviketeollisuutta ja erikoiskasvinviljelyä. Estää myös palveluiden karkaamista alueelta (pilotit, uudet toimintatavat).

HEIKKOUEDET:

Markkinoiden pienuus: Ratkaistaan mm. verkkoliiketoimintaosaamista lisäämällä, laajakaista voi tuoda maailmaa lähemmäksi ja kasvattaa yrityksen markkina-aluetta.

Ei uskallusta kansainvälistymiseen: Rohkaistaan yrityksiä kansainvälistymiseen yhdessä seudullisten kehittämissyhtiöiden kanssa, tuodaan esiin aikaisempia kansainvälisyyttä edistäneitä hankkeita ja aktivoidaan etenkin nuoria monikulttuurisuuteen.

Heikko liiketoimintaosaaminen: Lisätään yrittäjien liiketoimintaosaamista yhteistyössä seudullisten kehittämissyhtiöiden, uusyrityskeskusten ja ELY-keskuksen kanssa. Etenkin markkinointiosaamista vahvistetaan.

Yritysten jatkajien vähyys: Voidaan vaikuttaa yrittäjyyskasvatuksella, koulutuksella, asenteiden muokkauksella ja rohkeudella.

Palveluiden karkaaminen alueelta: yhteys uusasukashankintaan ja kesämökkiläisten saamiseen koko-aika-asujiksi, ratkaisuna uudet palvelutuotannon muodot (yhteispalvelupisteet, maaseudun palvelukeskukset).

UHKAT:

Yritystoiminnan karkaaminen alueelta: Varaudutaan/estetään yrittäjyyskasvatuksella ja etsimällä uusia laajakaistan mahdollistamia liiketoimintamahdollisuuksia.

Ikärakenne: Pyritään saamaan osa-aika-asujista kokoaikaisia ja houkutellaan paluumuuttajia maaseudulle hyvän elämän perässä.

Syrjäytyminen ja nuorten passiivisuus: Vaikutetaan ylläpitämällä ja tukemalla monipuolisia harrastusmahdollisuuksia, yrittäjyyskasvatuksella, aktivoimalla nuoria paikallisvai-

Hedelmällistä
maaperää
älynväläyksille!

kuttamiseen (esim. luomalla oma tukipotti ja lisäämällä päätäntävaltaa kunnan nuorisotoimissa).

Ohjelmatyön monimutkaisuus ja byrokraattisuus: ollaan vierellä kulkijoina ja opastajina koko matkan; kevennetään hankehallinnoijan taakkaa lain sallimissa rajoissa.

Yhdistyksen rooli maaseudun kehittäjänä

Haluamme vahvistaa yhdistyksen roolia maaseudun kehittäjänä, sillä muuta vastaavan asiantuntijuuden tahoja ei ole. Hankeideoiden jatkojalostajalle on tarvetta ja toimijoiden yhteensaattajia tarvitaan, joten se on luontevin pesti Leader-ryhmälle.

Haluamme tukea elinkeinotoimintaa paikallisesti, koska vain niin toimimalla maaseutu säilyttää elinvoimaisuuden edes nykyisellä tasolla. Monet muut rahoitusvälineet ovat karanneet kansalaisten ulottumattomiin.

Haluamme vahvistaa
yhdistyksen roolia
maaseudun
kehittäjänä

Mansikka

VISIONME VUOTEEN 2020

Mansikka on omalla alueellaan tunnettu maaseudun kehittäjä ja mikroyritysten rahoittaja. Elinvoimaiselle alueelle tyypillistä ovat hyvinvoivat ja menestyvät ihmiset, kylät ja yritykset. Alueella on edistykselliset ja monipuoliset palvelut, joissa hyödynnetään innovatiivisesti hyviä tietoliikenneyhteyksiä. Alueen toimijat ovat yhteistyökykyisiä alueellisesti ja kansainvälisesti. Positiivinen savolainen hulluus on laajalti hyötykäytössä.

3. STRATEGIAN KUVAUS JA TAVOITTEET

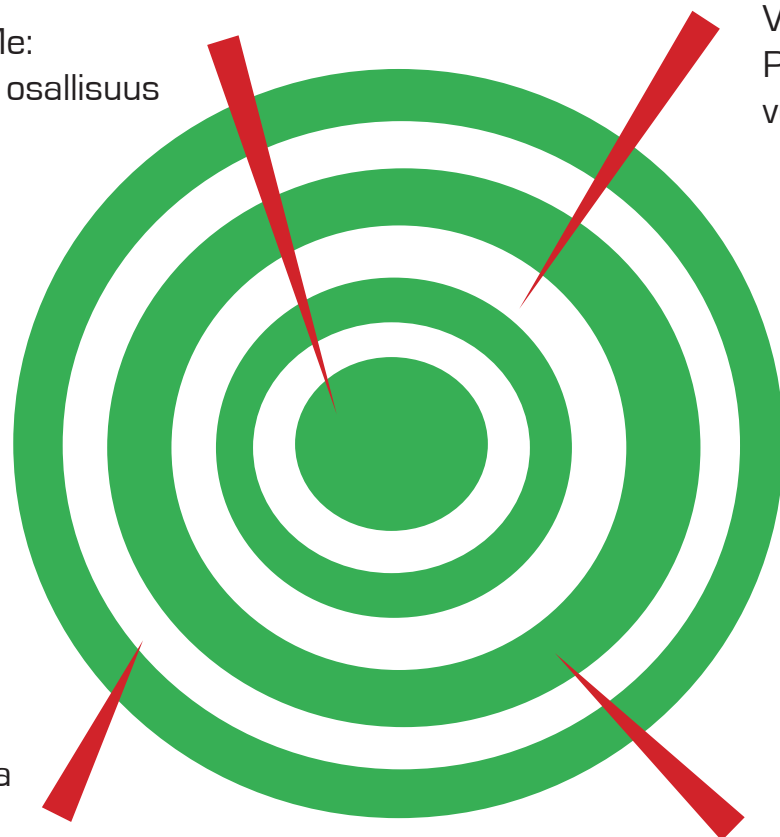
Ihmisiin ja heidän hyvinvointiinsa panostaminen on paikallisessa kehittämistyössä kaikkein keskeisintä. Mansikan paikallinen kehittämisstrategia voidaan kuvata tikkatauluna, jossa keskiössä on ihminen itse. Pyrimme vaikuttamaan ihmistä ympäröivään todellisuuteen ja satsaamaan resursseja kaikkein tärkeimpiin asioihin: ihmisen oman osallisuuden ja aktiivisuuden kehittämiseen (Minä ja Me), laadukkaan vapaa-ajan turvaamiseen ja työ- ja elinkeinotoiminnan kehittämiseen.

Minä ja Me:
Aktiivinen osallisuus

Vapaa-aika ja asuminen:
Perhe & ihmissuhteet;
vuorovaikutus

Ympäröivä
yhteiskunta

Osaaminen, työ- ja
elinkeinotoiminta

Kehittämishjelmamme tavoitteita kohti mennään toimenpitein, jotka on kuvattu luvussa viisi (5). Tavoitteet ovat haastavia, mutta saavutettavissa huolellisella hankkeistuksella, tehokkaalla aktivoinnilla ja hyvällä yhteistyöllä. Kehittämishjelmän laadulliset tavoitteet ovat:

- Maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistaminen
- Paikallisen kehittämisen vahvistaminen
- Lähipalveluiden turvaaminen
- Aukkaiden vaikutusmahdollisuuksien lisääminen
- Nuorten yrittäjyyskasvatuksen tukeminen ja vakiinnuttaminen
- Elinympäristön ja luonnon säilyttäminen puhtaana
- Yhteisöllisyyden nosto: aktivointi toimimaan oman itsensä ja muiden puolesta
- Eri-ikäisten maaseutuasukkaiden vapaa-ajantoiminnan säilyttäminen monipuolisena
- Väestökadon ja -vääristymän hidastaminen
- Kirkonkylä kehittäminen kylän rinnalla

Nuoret
tulevaisuuden
yrittäjiksi

Lähipalvelut
jokaiselle

Kirkonkylät
nosteeseen

MANSIKAN TYÖKALUPAKKI

Leader-ryhmän keinot tavoitteiden saavuttamiseksi ovat:

- ✗ Maaseudun kehittämistoiminnan hyvin tunteva ammattitaitoinen henkilökunta
- ✗ Yritystuet ja elinkeinotoiminnan kehittämishankkeet
- ✗ Yleishyödylliset kehittämistuet
- ✗ Teemahankkeet, joissa hakijana on Leader-ryhmä ja osallistujina useita eri toimijoita
- ✗ Innovaatio-, ideointi- ja aktivointitapahtumat ja erilaiset selvitykset
- ✗ Yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa
- ✗ Yhteistyö ja verkostoituminen muiden Leader-ryhmien kanssa
- ✗ Asiantunteva neuvonta myös muiden maaseudun rahoitusvälineiden käyttöön
- ✗ Monipuoliset aktivointitoimet

Näiden välineiden monipuolisella hyödyntämisellä varmistetaan Leader-ryhmän asiakkaalle paras mahdollinen palvelu, asiantuntemus ja rahoitus toiminnan kehittämiseksi.

4. VILKAISU MENNEISYYTEEN JA KATSE TULEVAISUUTEEN: HANKETOIMINNAN ONNISTUMISIA JA HAASTEITA

Ohjelmakauden 2014–2020 strategiaa ovat vahvasti viitoittaneet päättäneeltä kaudelta saadut kokemukset ja tulokset. Myös ohjelmakauden lopulla tehty asiakastytyväisyyskysely oli tärkeänä pohjana omaa toimintaa analysoidessamme ja hakiessamme painotuksia tulevalle kaudelle.

Mansikan toimialueen kunnat painottavat elinkeinotoiminnan tukemista ja työpaikkojen syntymistä. Sen ei kuitenkaan tarvitse olla pelkkiä yritysten hankkeita vaan myös avarakatseista, uudenlaista elinkeino- ja toimintaympäristön kehittämistä. Tästä on hyviä kokemuksia päättäneeltä kaudelta mm. Tervon ja Rautalammin kuntien hankkeista. Toimiva Tervo – Yritteliäs yhteisö- sekä Rautalampi taikaisin maailmankartalle – hankkeet ovat olleet tuloksellisia vastaiskuja pienten kuntien näköalattomuudelle ja ”yleiselle surkuttelulle”. Niissä esiin nousee toimintatapa, jolla saavutetaan suuria: mahdolltomalta tuntuvat ideat prosessoidaan sanoiksi ja teoiksi ja saadaan iso joukko innostumaan yhteisestä kehittämisestä. Hanketyön onnistumisessa myös oikean asiantuntijan löytäminen työhön on ratkaisevan tärkeää. Tällöin korostuu myönteisellä tavalla esim. hankkeen onnistunut osittaminen ja työn jakaminen ostopalveluiden ja hankkeen työntekijän kesken.

Yhdistysten ja kylätoimijoiden hankkeiden tukemisessa on katsottava aluetta entistäkin vahvemmin kokonaisuutena. Tulevan kauden on tuotava tullessaan lisää kylien yhteistyötä, toimintaa seinien sisälle ja uudenlaista tarve-

lähtöistä palvelutarjontaa. Kuntien ja yhdistysten kanssa tehty kylien kehittämisen pohjatyö antaa mahdollisuuden laajemmin vaikuttaville toimenpiteille tulevalla kaudella. Hienoja esimerkkejä alueeltamme tällaisesta kehityskaaresta ovat vaikkapa Syväniemen ja Soinilansalmen kylät – Valtakunnan vuoden kylä molemmat.

Asiakastytyväisyyskyselyn tulokset osoittivat Leader-ryhmien tarpeen paikallisen kehittämisen ylläpitäjänä. Kyselyn vastauksissa korostui näkemys siitä, että Leader-ryhmillä on hyvä käsitys alueen kehittämistarpeista ja kyky toimia yhteistyöverkoston kutojana moneen suuntaan. Paikallisuus tekee ryhmästä helposti lähestyttävän ja alueella on selkeä tarve eri rahoitusvälineet tuntevalle toimijalle.

Paikallisuus tekee ryhmästä helposti lähestyttävän ja alueella on selkeä tarve eri rahoitusvälineet tuntevalle toimijalle.

Tuloksellisia vastaiskuja pienten kuntien näköalattomuudelle ja ”yleiselle surkuttelulle”.

Oikean asiantuntijan löytäminen työhön on ratkaisevan tärkeää.

5. TOIMINTASUUNNITELMA: KUINKA TAVOITTEET MUUTETAAN KÄYTÄNNÖN TOIMENPITEIKSI

Strategia on laadittu nelikenttää analysoimalla. Se perustuu etenkin alueen vahvuuksiin ja mahdollisuuksien hyödyntämiseen kytkeytyen tiiviisti alueen kuntien strategioihin ja seudullisiin kehittämisstrategioihin.

Painopisteet on valittu yhdistyksen missio mielessä pitäen: teemme asioita, jotka vaikuttavat maaseudun elinvoimaisuuteen ja joilla taataan asukkailla hyvä elämä. Strategiamme keskiössä on ihminen itse eli maaseudun asukas.

Kehittämisohjelman kolme painopistettä ovat:

Painopiste 1: Minä ja Me: aktiivinen osallisuus

Painopiste 2: Laadukas vapaa-aika ja asuminen

Painopiste 3: Osaaminen, työ- ja elinkeinotoiminta

Valitut painopistealueet tukevat Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman kolmea prioriteettia; osaamisen ja innovaatioiden edistäminen, maaseutuyritysten kilpailukyyn ja elinkelpoisuuden lisääminen sekä sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla.

Mansikan strategian painopisteet täydentävät myös osaltaan Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelmaa. Leader-ryhmän strategia on Itä- ja Pohjois-Suomea koskevaa seitsemää tavoitetta täydentävä; pk-yritysten kilpailukyky, uusimman tiedon ja osaamisen hyödyntäminen, vähähiilinen talous, saavutettavuus (vain Itä- ja Pohjois-Suomessa), työllisyys ja työvoiman liikkuvuus, koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen, sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden

5.1. PAINOPISTE 1: MINÄ JA ME: AKTIIVINEN OSALLISUUS

Painopisteellä turvataan alueen ihmisten mahdollisuuksia elää maaseudulla laadukkaasti ja aktivoidaan asukkaita oman elinympäristönsä toimintaan ja kehittämiseen. Vahvistamalla ihmisen vaikuttamismahdollisuuksia omaan elinympäristöönsä vähennetään syrjäytyneisyyden ja köyhyyden riskiä. Ihmisen vahva kokemus osallisuudesta omassa yhteisössään lisää henkilön hyvinvointia.

Yhteisöllisyyttä ja aktiivisuutta lisätään painottamalla rahoitettavien hankkeiden valinnassa hankkeiden toiminnallisuutta ja paikallista aktiivisuutta. Kun tuen hakijoina ovat yhdistykset, kohdistuu toiminnan hyöty mahdollisimman monelle ja aktiivisuus palkitaan rahallisena tukena.

torjunta.

Mansikan strategia on Pohjois-Savon maaseutustrategian mukainen ja täydentää maakunnallisen maaseutustrategian tavoitteita. Yhdistyksen työntekijöillä on osaaamista myös muista rahoitusvälineistä ja tätä osaamista pyritään seuraavalla ohjelmakaudella kasvattamaan entisestään. Yhdistys pyrkii täydentämään strategiaansa hakemalla rahoitusta mm. eri väestöryhmien osallisuutta lisääviin ja syrjäytymistä ehkäiseviin toimenpiteisiin myös rakennerahastoista. Myös komission suoraan myöntämät tuet ovat varteen otettava vaihtoehto, jota tullaan hyödyntämään uudella ohjelmakaudella. Muista rahastoista haettavan hankerahoituksen suuruus on noin 300 000 – 500 000 euroa.

Leader-ryhmällä on tiivis yhteistyö Pohjois-Savon muiden Leader-ryhmien ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Osapuolet ovat laatineet yhteistyöstä sopimuksen (liite 3)

Viime ohjelmakaudella yhteisiä hankkeita on toteutettu luontevasti myös Etelä-Savossa toimivien Leader-ryhmien kanssa ja yhteistyö on ollut sujuvaa. Leader-ryhmä tekee tiivistä yhteistyötä seudullisten kehittämisryhmien kanssa elinkeinotoiminnan kehittämiseksi alueella. Ajatuksia vaihdetaan lähes päivittäin ja etenkin uusien yritysten neuvonnassa tiivis yhteistyö on koettu äärimmäisen tärkeäksi. Jatkuvan vuoropuhelun johdosta osaamme kohdentaa kehittämisrahoitusta niin, että rahoitus aidosti hyödyttää alueen yrityksiä ja elinkeinotoimintaa kokonaisuudessaan.

Tolokun välläys: Nuorten yritteliäisyys saatava esiin!

TAVOITTEET

- Nuorten yrittäjyyskasvatuksen tukeminen ja vakiinnuttaminen
- Paikallisvaikuttamisen lisääminen eli uusien tapojen ja toimintamuotojen löytyminen, jotta paikallinen ääni saadaan kuuluviin päätöksenteossa.
- Yhteisöllisyyden nosto: ihmisten aktivointi toimimaan oman itsensä ja muiden puolesta

- ✗ Nuorten yrittäjyyskasvatuksen käynnistäminen ja vakiinnuttaminen pilottikunnissa kehittämishankkeina
- ✗ Yksilön hyvinvointia lisäävät laajakaistatoimet (esim. sisällöntuotanto verkkoon)
- ✗ Osa-aikaisten asujen ja maahanmuuttajien osallisuuden lisääminen kehittämishankkeilla
- ✗ Tuetaan uusien tapojen ja toimintamuotojen löytymistä, jotta paikallinen ääni saadaan kuuluviin päätöksenteossa
- ✗ Nuorten ja iäkkäiden paikallisvaikuttamisen lisäämiseen tähtäävät kehittämishankkeet/kokeilut
- ✗ Sähköisen osallistumisen pilotointi/toimintamallin kehittäminen
- ✗ Lähimmäisistä välittämisen lisäämiseen tähtäävät toimet
- ✗ Aktivointitoimet: Mansikan roolina on toimia kouluttajana ja aktivaattorina, jotta hankkeita ko. toimenpiteiden toteuttajiksi löytyy.

5.2. PAINOPISTE 2: LAADUKAS VAPAA-AIKA JA ASUMINEN

Laadukas ja virikkeellinen asuinympäristö pitää terveenä ja sitoo ihmistä alueeseen. Tavoitteena on maaseudun säilyttäminen houkuttelevana asuin- ja harrastusympäristönä. Asuminen maaseudulla on mahdollista vain, mikäli tietyt peruspalvelut pystytään sen asukkailla tuottamaan. Arjen sujuvuutta turvaavat lähellä tuotetut palvelut, joiden järjestämiseen tarvitaan yhä luovempia ratkaisuja.

Maaseudulla tulee jokapäiväinen elämä olla turvallista. Yhdessä toimimalla pyritään ennalta ehkäisemään onnettomuuksia, rikoksia ja häiriöitä. Hyvä arjen turvallisuus tarkoittaa siis jokapäiväistä turvallisuutta sekä myös varautumista lisääntymässä oleviin häiriötilanteisiin (sähkökatkot, tulvat jne).

Laadukas vapaa-aika on ihmiselle tärkeää ja edistää terveyttä. Ns. helposti saavutettavat harrastusmahdollisuudet ovat lapsiperheille tärkeitä ja voivat vaikuttaa asumispaikan valintaan. Ihmisen ikääntyessä vapaa-aika

LEADER

Mansikka

MANSIKAN ROOLI

- Kehittämishankkeiden tukeminen ja aktivointitapahtumien järjestäminen
- Rakennerahastojen hyödyntäminen täydentävänä rahoituksena mm. eri väestöryhmien osallisuuden lisäämiseksi

Painopiste tukee Pohjois-Savon alueellisen maaseutuohjelman painopistettä 6 (maaseudun kestävä aluerakenne) sekä Euroopan Unionin prioriteettia 6 (sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla).

lisääntyy ja sosiaalisten suhteiden ja verkoston synnyttämiseksi ja ylläpitämiseksi on harrastustoiminta hyvin tärkeää.

Puhdas elinympäristö tarjoaa monelle ilmaista virikettä ja se toimii myös maaseudun brändinä, joka halutaan säilyttää sellaisenaan myös seuraavalle sukupolvelle. Ympäristötietoisuuden lisääminen koetaan tärkeänä ja kierrätystä halutaan lisätä ja kehittää siitä myös uusia liiketoiminnan muotoja. Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus nähdään maaseutukulttuuria rikastuttavana asiana, johon suhtaudutaan myönteisesti.

Maaseudun loma-asukkaat, mahdolliset paluumuuttajat ja vielä työkykyiset ja työhaluiset eläkeläiset ovat voimavara, jonka hyödyntämistä sekä vapaa-ajan että elinkeinotoiminnassa halutaan kehittää. Mansikan toiminta-alueella on noin 9000 loma-asuntoa, joiden määrä myös koko ajan hitaasti kasvaa. Osa-aika -asukkaat ja paluumuuttajat tuo-

vat alueelle runsaasti uusia ideoita, omia verkostojaan alueen hyödynnettäväksi ja myös rahaa; heille pitää tarjota mm. houkuttelevia työmahdollisuuksia. Hyvät maaseudun tietoliikenneyhteydet mahdollistavat tulevaisuudessa etätyön lisääntymisen ja rikastuttavat yritystoimintaa.

TAVOITTEET

- Arjen sujuvuuden turvaaminen kylillä
- Eri-ikäisten maaseutuasukkaiden vapaa-ajantoiminnan säilyttäminen monipuolisena
- Elinympäristön ja luonnon säilyttäminen puhtaana
- Kyläkaavoituksen edistäminen
- Kylien mahdollisuuksien tukeminen sähköisiin palveluihin verkon reunoilla
- Monikulttuurisuuden edistäminen ja kansainvälistyminen
- Osa-aika -asukkaiden ja paluumuuttajien lisääminen alueella

TOIMENPITEET

- ✗ Harrastusmahdollisuuksien säilymisen tukeminen kehittämishankkein, yhteisöllisten tilojen tukeminen rajatun min
- ✗ Kylien erilaisten asumismuotojen kehittäminen
- ✗ Vihreää ajattelua ja kierrätystä edistävät hankkeet
- ✗ Kylien ja kulttuurimaisemien maisemanhoitosuunnitelun tukeminen
- ✗ Tiedottaminen ja kyläkaavaan johtavien selvitysten rahoittaminen
- ✗ Monikulttuurisuutta ja kansainvälistymistä edistävä teemahanke
- ✗ Maaseutukulttuurin säilymistä tukevat toimet
- ✗ Etätyötä edistävät toimet
- ✗ Osa-aika -asukkaiden ja paluumuuttajien lisäämiseen tähtäävät toimet
- ✗ Nuorten kasvattaminen monikulttuurisuuteen
- ✗ Uusien toimintamallien etsintä ja synnyttäminen kansainvälisyyttä hyödyntäen
- ✗ Kylien kehittämis- ja turvallisuussuunnitelmat

LEADER

Mansikka

MANSIKAN ROOLI

- Hyvistä käytännöistä tiedottaminen
- Kontaktien etsiminen hanketoimijoille
- Neuvonta ja avustus kansainvälisten Leader – hankkeiden luomisessa ja partnereiden löytämisessä
- Toimijoiden neuvonta muiden rahoitusvälineiden hyödyntämisessä
- Toimintaryhmän kansainvälistyminen (hyvien käytäntöjen vaihto, rahoitusosaamisen lisääminen)

Painopiste tukee Pohjois-Savon maaseutuohjelman painopistettä 6 (maaseudun kestävä aluerakenne) sekä Euroopan Unionin prioriteettia 1 (osaamisen ja innovaatioiden edistäminen) ja 6 (sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla).

**Tolokun välläys:
Monipuolinen
vapaa-ajantoiminta
luo yhteisöllisyyttä!**

5.3. PAINOPISTE 3: OSAAMINEN, TYÖ JA ELINKEINOTOIMINTA

Tavoitteena on edistää uusien yrittämisen ja palveluntuotannon muotojen syntymistä ja erilaisia kokeiluja. Ilman riskinottoa ei synny uutta. Maaseudun ja haja-asutusalueiden yritystoiminnan edellytykset ja uudenlaisen yritystoiminnan syntymisen mahdollisuudet paranevat merkittävästi valokuituverkon ansiosta, mutta uusia palveluja ei synny itsestään vaan tarvitaan ennakoluulotonta hallintorajat ylittävää yhteistyötä ja innovointia.

Palveluja on mahdollista saada takaisin maaseudun ihmisten ulottuville haja-asutusalueelle rakentuvan valokuituverkon myötä. Hyviä yhteyksiä hyödyntämällä harvaan asutut alueet pystyvät pitämään nykyisen väestönsä ja voivat onnistua jopa kasvattamaan asukasmääräänsä. Kaikkia maaseudun uhanalaisia palveluja ei voida muuttaa sähköisiksi, joten maaseudun palvelukeskuksien syntymisen mahdollisuudet esimerkiksi kyläkoulujen, kyläkauppojen tai muiden soveltuvien paikkojen yhteyteen pitää selvittää.

Yritysten osaamista pitää lisätä ja vajeita poistaa mm. tarjoamalla koulutusta. Jo nykyisellään maaseudulla kärsitään työvoimapulasta, mihin tulee puuttua mm. luomalla suhteita alueella syntyneisiin nuoriin aikuisiin. Hyvät valokuituyhteydet voivat myös osaltaan vaikuttaa työvoiman saantiin positiivisesti kun kaupungissa asuva asiantuntija voi tehdä etätöitä maaseudulla toimivalle yritykselle.

Uudella ohjelmakaudella Leader-ryhmä vahvistaa alueen yrityksille suunnattua tiedottamista ryhmän toiminnasta ja yritystoiminnan tuista.

TAVOITTEET

- Maaseudun elinkeinotoiminnan monipuolistaminen ja kannattavuuden parantaminen
- Uusien yritysten tukeminen ja innovaatioiden edistäminen
- Uusien yrittämisen ja palvelutuotannon muotojen tukeminen
- Uusien tapojen löytäminen tuottaa uusia palveluita
- Uusien tukikelpoisten yritysten saaminen hakijoiksi
- Paikallisten palvelujen turvaaminen

Tolokun vällys:
Savolainen hulluus
otettava hyötykäyttöön!

TOIMENPITEET

- ✗ Uusien ja toimivien mikroyritysten investointien ja kehittämishankkeiden tukeminen
- ✗ Innovaatioiden edistäminen ja savolainen hulluus
- ✗ Tuetaan ns. pilottikokeiluja, jotka lisäävät yrittämistä sekä palveluntuotantoa
- ✗ Maaseudun palvelukeskuksien syntymistä edistävien selvityshankkeiden tukeminen
- ✗ Palveluiden järjestämistä koskevat pilottihankkeet
- ✗ Pienyritysten markkinoinnin ja liiketoimintaosaamisen vahvistaminen kehittämishankkeella
- ✗ Kehittämishanke, jonka tavoitteena saada nuoret palaamaan opiskelujen jälkeen kotiseudulleen työhön (yhteistyöhanke alueen kehittämissyhtiöiden ja Leader-ryhmien kanssa).

✗ Laajakaistan mahdollisuuksien hyödyntämistä lisäävä koulutus yrityksille (verkkoliiketoiminta, markkinointi)

✗ Etätöitä edistävät toimet

✗ Yritysten kv. toimet niillä toimialoilla, joissa ulkomailta oppiminen voisi olla hyödyllistä tai jotka voisivat löytää markkinoita ulkomailta

✗ Alueen elintarviketeollisuutta ja erikoiskasvinviljelyä tukevat toimet

✗ Luontomatkailun monipuolistamiseen tähtäävät toimet (palveluiden tuotteistaminen, yhteistyöverkostojen luominen)

✗ Aktivointitoimet, joilla innostetaan ihmisiä yrittäjyyteen

✗ Tiedottaminen kattavasti toimintaryhmän rahoituksen piiriin kuuluville yrityksille

5.4. LÄPILEIKKAAVAT TEEMAT

Kehittämisohjelmassa korostuu kaksi teemaa, joihin tarvitaan toimenpiteitä kokonaisvaltaisesti ja joiden huomiointi rahoitettavien hankkeiden valinnassa voi olla pidemmällä aikajänteellä ratkaisevaa maaseudun kannalta. Nämä teemat ovat laajakaistan mahdollisuuksien hyödyntäminen ja kirkonkylien kehittäminen kylien rinnalla.

Kuntarakenteen mahdollisesti muuttuessa seuraavan ohjelmakauden aikana kirkonkylien kehittäminen kylätöiminnan hengessä saattaa olla hyvin merkittävä mahdollisuus. Mansikan ohjelmassa on varauduttu tähän mahdollisuuteen. Hyödynsaajajoukon laajuus ja toimien sopivuus kehittämisstrategiaan ratkaisee ja usein hankkeesta hyötyvien määrä on kirkonkylällä suurempi kuin hyvin pienessä kylässä. Kirkonkylissä asumisen vahvuuksia tulee tukea ja lisätä paikallisbudjetointia ja palveluiden tuottamista ennakoluulottomasti uusien keinoin.

LEADER

Mansikka

MANSIKAN ROOLI

- Innovaatiokilpailun järjestäminen
- Toimijoiden aktivointi ja tiedottaminen
- Hyvien käytäntöjen levittäminen
- Innovaatio- ja ideariihihanke

Painopiste tukee Pohjois-Savon alueellisen maaseutuohjelman painopisteitä 3 (Elintarviketaloustus) ja 4 (metsäketju) ja 5 (monipuolinen maaseutuyrittäjyys) sekä Euroopan Unionin prioriteetti a 1 (osaamisen ja innovaatioiden edistäminen), 3 (elintarvike ja non-food-ketjun organisoitumisen ja maatalouden riskienhallinnan edistäminen), 5 (Luonnonvarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymiseen edistämisen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektorilla) sekä prioriteettia 6 (sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla).

Teema 1:
Laajakaistan
mahdollisuuksien
hyödyntäminen

Teema 2:
Kirkonkylien
kehittäminen
kylien rinnalla

5.5. STRATEGIAN MÄÄRÄLLISET TUOTOS- JA TULOSTAVOITTEET

Kehittämisyhdistys Mansikka ry:n strategia Mannaa mansikasta vuosille 2014-2020 tehtiin vastaamaan haettua 4,7 miljoonan euron julkista rahoituskehystä. Kuitenkin yhdistykselle myönnettiin suuntaa antavan rahoituskehyn mukaisesti rahoitusta 3,6 miljoonaa euroa eli 77%:ia haetusta. 23 %:n rahoitusvaje on niin suuri, että määrällisiä tuotos- ja tulostavoitteita tarkistetaan vastaamaan rahoituskehystä seuraavasti:

Taulukko 1. Yleiset tulostavoitteet (Kansallisen tason indikaattorit)

Indikaattori	Määrä	joista naisia	joista miehiä	joista nuoria
Uusien yritysten lukumäärä, kpl	15	8	7	5
Uusien palvelujen lukumäärä, kpl	11	5	6	2
Hankkeen aikana työllistyneet, htv *	38	23	15	8
Koulutettujen määrä, kpl **	460	270	190	150
Aktivointitilaisuuksiin osallistuneiden määrä, kpl	766	383	383	150
Teemahankkeiden määrä, kpl	5			1
Hankkeissa tehty talkootyö, tuntia	24 500	12 250	12 250	1 500
Hankkeen kustannukset ylittävä talkootyö, tuntia	3 830	1 530	2 300	230

* sisältää toimintarahalla ja hankkeissa työllistyneet ** eritelty painopisteittäisissä taulukoissa sekä toimintarahalla koulutettu 153 henkilöä

Taulukko 2. Tuotos- ja tulostavoitteet Painopiste 1: Minä ja Me: aktiivinen osallisuus

Tuotostavoitteet	Kpl	joista naisia	joista miehiä	joista nuoria
Pilottihankkeet paikallisvaikuttamisen lisäämiseksi	2			
Paikallisvaikuttamista lisäävään koulutukseen osallistuneet	115	60	55	30
Pilottihankkeet nuorten yrittäjyyskasvatuksen käynnistämiseksi	2			
Maahanmuuttajille suunnattuja kehittämishankkeita	1			
Yksilön hyvinvointia lisäävät laajakaistatoimet	15			
Yrittäjyysvalmennuksiin osallistuneet nuoret	115	75	40	115

Tulostavoitteet	Kpl
Sähköisen osallistumisen toimintamallin kehittäminen	2
Nuorten ja iäkkäiden paikallisfoorumeita syntynyt	3

Taulukko 3. Tuotos- ja tulostavoitteet Painopiste 2: Laadukas vapaa-aika ja asuminen

Tuotostavoitteet	Kpl	joista naisia	joista miehiä	joista nuoria
Yleishyödyllisiä kehittämishankkeita toteutettu	26			
Yleishyödyllisiä investointihankkeita toteutettu	15			
Monikulttuurisuutta ja kansainvälisyyttä edistävään teemahankkeeseen osallistuneet	75	38	37	38

Indikaattori	Kpl
Yhteisiä tiloja kunnostettu	12
Osa-aika -asukkaiden ja paluumuuttajien lisäämiseksi toteutettuja kampanjoita	2
Kyläkaavoja laadittu	2
Alueen harrastusmahdollisuuksia turvattu/syntynyt	15
Vihreää ajattelua ja kierrätystä edistävät hankkeet	2
Kylien turvallisuussuunnitelmia tehty	11
Kansainvälisiä hankkeita toteutettu	4
Kylien ja kulttuurimaisemien maisemanhoitosuunnitelmia tehty	3

Taulukko 4. Tuotos- ja tulostavoitteet Painopiste 3: Osaaminen, työ ja elinkeinotoiminta

Tuotostavoitteet	Kpl	joista naisia	joista miehiä	joista nuoria
Elinkeinoja kehittävät hankkeet	12			
Laajakaistan hyödyntämistä yritystoiminnassa koskeviin koulutuksiin osallistuneet	75	45	30	8
Yritysten kansainvälistymishankkeisiin osallistuneet yritykset	8			
Markkinoinnin ja liiketoimintaosaamisen kehittämiseen osallistuneiden määrä	75	45	30	12
Muualla opiskelevien nuorten opinnäytetyöt alueen yrityksiin	7			7
Palveluiden järjestämistä koskevia pilottihankkeita alueella	2			
Maaseudun palvelukeskuksien syntymistä edistäviä selvityksiä tehty	3			

Indikaattori	Kpl	joista naisia	joista miehiä	joista nuoria
Yritystukien tukemana syntyneet uudet yritykset *	15	8	7	5
Yritystukien tukemana syntyneet uudet työpaikat	23	11	12	5
Yritystuella säilytetyt työpaikat	32	15	16	4
Uusia innovaatioita	4			
Uusia työnteon ja etätyön malleja syntynyt	3			
Uusia palveluja luotu	4			
Innovaatiokilpailu	1			
Innovaatio- ja ideariihihanke	1			
Palvelukeskuksia syntynyt toimialueelle	1			

* luku esitetty myös taulukossa 1

6. YHTEISTYÖ STRATEGIAN TOTEUTTAMISEKSI

Mansikan keskeisimmät sisäiset sidosryhmät ovat henkilöstö, hallitus ja jäsenistö. Keskeisimmät ulkoiset sidosryhmät ovat asiakkaat eli yhteisöt ja yritykset, kehittämisyritykset, kunnat, muut Leader-ryhmät, Pro Agria, Marjaosaamiskeskus, Pohjois-Savon ELY-keskus, Pohjois-Savon liitto, Pohjois-Savon Kylät ry, Savonia ammattikorkeakoulu sekä paikallislehdet.

Sisäisiä sidosryhmiä kannustetaan jatkuvaan vuoropuheluun. Jäsenistöä ja hallitusta tiedotetaan yhdistyksen toiminnasta, heidän toiveitaan selvitetään kyselyin ja heitä kannustetaan toimimaan alueellaan Leader-työn puolestapuhujina.

Ulkoiset sidosryhmät ovat mukana yhdistyksen toiminnassa asiakkaina, yhteistyökumppaneina mm. koulutuksissa ja rahoituksen hakemisessa sekä tiedonvälittäjinä.

7. HANKEVALINTAKRITEERIT JA VALINTAMENETTELY

Leader-rahoituksella rahoitettavien hankkeiden ja yritystukitoimenpiteiden on täytettävä Manner-Suomen Maaseutuohjelman yleiset tukikelpoisuusehdot (tuen saaja, tuettava toiminta, tuen tarpeellisuus, tuen kohdentuminen) ja niiden on täytettävä voimassaolevan lainsäädännön vaatimukset. Edellä mainittujen lisäksi rahoituskelpoisuutta arvioidessa Mansikka ottaa huomioon Pohjois-Savon Leader-ryhmien yhteiset linjaukset koskien hankkeiden valintaa ja tukitasoja ohjelmakaudella 2014-2020.

Jokainen Leader-ryhmässä vireille tullut hankehakemus käydään huolellisesti lävitse ja yhdistysten hallitus määrittelee kirjallisesti, kuinka hyvin hanke edistää yhdistyksen strategian tavoitteiden saavuttamista. Hankehakemukset pisteytetään alle olevien valintakriteereiden täytymisen perusteella niin, että ns. vähimmäispistemäärä myönteiseen rahoituspäätöksen saamiseksi (peruskriteereiden täyttämisen lisäksi) on 3 pistettä ja enimmäismäärä voi olla 14 pistettä. Hankehakemuksen saama pistemäärä ilmaisee päätöksentekohetkellä hankkeiden ns. tärkeysjärjestyksen, jonka mukaisesti hankkeita rahoitetaan.

Jokaisen Mansikka ry:n kehittämisohjelman kautta rahoitettavan hankkeen tulee täyttää seuraavat ns. peruskriteerit eli hankkeen/hankkeen hallinnoijalla tulee:

- ✗ olla Mansikan kehittämisstrategian mukainen
- ✗ edistää kehittämisstrategiaan kirjattujen tavoitteiden saavuttamista
- ✗ sisältää tarve ja idea, joka on lähtöisin paikallisilta asukkailta tai toimijoilta
- ✗ olla suunnitelmiltaan realistinen (toteutettavissa mm. aikataulullisesti ja kustannusten suhteen)
- ✗ olla riittävästi hallinnollista osaamista ja resursseja hankkeen toteuttamiseksi

Ulkoisten sidosryhmien kanssa yhteistyötä tehdään yhteishankkeiden ja kehittämistoiminnan kautta, erilaisissa yhteistyöryhmissä, hyödyntämällä toisen asiantuntijuutta sekä suunnittelemalla yhteistä toimintaa.

Monet Mansikan kehittämisstrategian painopisteistä ovat yhteisiä kehittämisen kohteita kaikille maaseutualueille (mm. paikallisvaikuttaminen, maaseutuasumisen markkinointi). Näissä teemoissa yhteistyö alueiden välillä korostuu ja yhdistys pyrkii myötävaikuttamaan alueellisten hankkeiden syntymiseen. Sopivia kehittämismalleja pyritään aktiivisesti löytämään ja ottamaan käyttöön.

Kansainvälisyys nähdään maaseutukulttuuria monipuolistavana asiana ja muissa maissa toteutetuista toimintamalleista pyritään löytämään uusia mahdollisuuksia koti-Suomeen.

- ✗ olla riittävä vieraan kielen kommunikointivalmius, jos hanke on kansainvälinen

Lisäksi hanke saa pisteen jokaisesta täyttämästään alla luetellusta kriteeristä. Saadakseen rahoituksen, tulee hankkeen saada tästä osiosta vähintään kolme (3) pistettä. Hankkeen tulee:

- ✗ edistää työllisyyttä
- ✗ edistää yrittäjyyttä
- ✗ edistää uuden yritystoiminnan syntymistä
- ✗ parantaa yrityksen toimintaedellytyksiä
- ✗ parantaa olemassa olevan yrityksen palveluntarjontaa
- ✗ parantaa alueen asukkaiden yhteisöllisyyttä
- ✗ edistää nuorten työllisyyttä
- ✗ edistää maaseudun asukkaiden harrastustoiminnan säilymistä
- ✗ edistää olemassa olevien tilojen tehokkaampaa käyttöä
- ✗ edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä
- ✗ edistää hyvien käytäntöjen leviämistä ja mallintamista
- ✗ edistää oppimista ja osaamista
- ✗ sisältää kokeilevia ideoita
- ✗ edistää eri toimijoiden yhteistyötä ja verkostoitumista

Varkauden keskustamainen kaupunkialue on rajattu sekä suorien yritystukien että yleishyödyllisten investointitukien ulkopuolelle. Varkauden kaupungin alueella toteutettavissa kehittämishankkeissa hakijan on osoitettava perustellusti hankkeen hyödynsaajajoukon tulevan muualta kuin kaupungin keskustaajamasta.

Kansainvälisten hankkeiden tulee täyttää vähintään kaksi (2) seuraavista kriteereistä. Kansainvälisen hankkeen tulee:

- ✗ tuoda lisäarvoa hakijayhteisön toimintaan
- ✗ tuoda mukanaan uusia ideoita alueelle
- ✗ edistää tietotaidon ja osaamisen vaihtoa hankkeen keskeisten sidosryhmien välillä

8. PAIKALLISEN KEHITTÄMISSTRATEGIAN LAADINTAPROSESSIN KUVAUS

Kehittämisstrategiaa on valmisteltu hyvin paikallislähtöisesti eri sidosryhmiä kuunnellen. Hallituksesta valittiin kehittämisstrategiaa pohtimaan viiden henkilön ydintiimi, joka on kehittänyt strategian sisältöjä eteenpäin. Lisäksi hallituksen kokouksissa on vuoden aikana keskitytty aina kehittämisstrategian jonkin keskeisen teeman ympärille jalostaen sisältöä eteenpäin työpajatyypillisesti. Yrittäjien näkökulmaa ja tarpeita ryhdyttiin keräämään jo loka-marraskuussa 2012, jolloin yhdistys käynnisti yrittäjäkiertueen alueensa kunnissa (3 tilaisuutta). Kiertue tuotti arvokasta tietoa yrittäjien kehittämistarpeista koko alueen ja yksittäisen pienyrittäjän näkökulmista. Yhdistys myös avasi huhtikuussa 2013 sivuilleen ns. ideaikkunan, jonka kautta kuka tahansa voi jättää ideansa ja ajatuksensa siitä, millaista toimintaa Mansikan tulisi tukea ohjelmakaudella 2014–2020. Ideaikkunan kautta saatiin neljä erillistä kannanottoa tulevan kauden toiminnasta.

Kuntien yhdyshenkilöille järjestettiin ohjelman ytimeen –päivä 22.5.2013 ja 14.3.2014, joissa täsmennettiin ohjelmaluonnoksen keskeisiä painopisteitä. Lisäksi keskeisten sidosryhmien kanssa on pidetty työpajoja strategian kirkastamiseksi (mm. MTK 21.1.2014, alueen yritysneuvot 26.3.2014, Leader-yhteistyöryhmät 19.3.2013, 11.12.2013, 1.4.2014, Savon yrittäjät 1.4.2014). Pohjois-Savon ELY-keskus ja toimintaryhmät ovat hioneet ohjelmiaan lukuisissa yhteispalaverissa (mm. 11.10.2013, 23.5.2013, 4.2.2014) Kaikille avoimet kuulemistilaisuu-

- ✗ edistää hyvien käytäntöjen leviämistä
- ✗ edistää Mansikan toiminta-alueen tuotteiden ja/tai palveluiden tunnettuutta maailmalla
- ✗ edistää monikulttuurisuutta

det kuntapareittain pidettiin helmikuussa 2014. Ns. kaikille avoimiin tilaisuuksiin osallistui noin 90 eri henkilöä ja strategiaa täsmentäviin tilaisuuksiin ja työpajoihin 35 henkilöä.

Strategialuonnos lähetettiin lausuntokierrokselle 7.4.2014 ja luonnoksesta lausui 11 toimijaa. Lisäksi yhdistyksen Internet-sivuston kautta kenellä tahansa oli mahdollisuus antaa palautetta luonnoksesta. Lausunnot käsiteltiin yhdistyksen hallituksessa huhtikuussa ja ne osataan viimeistellä ohjelman yhteisesti hyväksyttynä muutona. Vuoden 2014 aikana strategian laadinnassa esiin nousseita hanke-aihoita kehitetään eteenpäin toimijoiden kanssa ja niille pyritään löytämään luontevin rahoittaja.

Leader-ryhmien työtä on arvioitu alueellisen maaseutuohjelman arviointihankkeessa. Tämän lisäksi Pohjois-Savon Leader-ryhmät toteuttivat alkuvuodesta 2013 yhteisen asiakastytyväisyyskyselyn. Selvityksen mukaan paikalliset yrittäjät kokivat, että toimintaryhmä tuntee alueen mikroyritysten tarpeet parhaiten ja osaa siten etsiä parhaat ratkaisut yritystoiminnan edistämiseksi alueella. Vastaavasti alueella asuvat kokivat, että paikallisten yritysten tukeminen nimenomaan elävöittää alueen maaseutua. Asiakkaiden vastauksissa korostui Leader-ryhmän tarjoaman palvelun ja neuvonnan tärkeys: moni mainitsi, että ilman Leader-ryhmän tarjoamaa neuvontaa ei tukea olisi tullut haettua. Ryhmän tekemä työ alueen kehittäjänä täydentää osaltaan kunnan palvelutarjontaa.

9. STRATEGIAN HALLINNON JA SEURANNAN JÄRJESTÄMINEN

Kehittämisyhdistys Mansikka ry:n hallituksen kokoonpano noudattaa toimintaryhmille asetettua kolmikantaperiaatetta (liite 7). Hallituksessa on seuraavien tahojen edustajilla kullakin kolmasosan edustus: paikallinen julkinen hallinto, yhteisöt (järjestöt, yhdistykset) ja maaseudun asukkaat. Mansikka ry:llä on jäsenmaksunsa maksaneita jäseniä 145, joista valtaosa on henkilöjäseniä ja yhdistyksiä.

Leader-ryhmällä on riittävä käytännössä osoitettu taloudellinen osaaminen ja kyky hoitaa hallinnollisia tehtäviä. Toiminnanjohtaja vastaa yhdistyksen toiminnasta ja hallinnosta sekä valmistelee rahoituspäätökset, neuvoo hakijoita ja vastaa mm. tiedottamisesta ja yhteistyöstä.

Hankekoordinaattori vastaa yhdistyksen taloushallinnosta, kuntarahalaskutuksesta, omien hankkeiden maksatuksista ja seurannasta, jäsenasioista, arkiston ylläpidosta, toimistotehtävistä, hankeneuvonnasta, maksatusvalmistelusta ja niihin liittyvästä neuvonnasta ja koulutuksesta. Leader-ryhmän kirjanpidosta, tilinpäätösten laatimisesta ja palkanlaskennasta vastaa ulkopuolinen tilitoimisto.

Tarkemmat henkilöstön tehtäväkuvaukset ja Leader-ryhmän vastuualueet on kirjattu toiminnanohjausjärjestelmään.

10. STRATEGIAN RAHOITUSSUUNNITELMA

Alueen kaikki kunnat ovat sitoutuneet olemaan mukana rahoittamassa Kehittämisyhdistys Mansikan alueellisen kehittämisstrategian toteuttamista (liite 8).

Yksityisen rahoituksen osuus on 35 prosenttia sisältäen luontoissuoritukset. Maa- ja metsätalousministeriö edellyttää, että kuntien rahoitusosuus pitää olla 20 prosenttia

Leader-kehittämisohjelman rahoituskehyksestä. Mansikan toiminta-alueen nykyinen väestömäärä sekä kuntien taloustilanne huomioiden yhdistyksen tavoittelema julkinen rahoituskehys ohjelmakaudelle 2014–2020 on **3,6 miljoonaa euroa**.

KEHITTÄMISSTRATEGIAN JULKINEN RAHOITUS JAKAUTUU SEURAAVASTI:

EU-rahoitus (42 %) 1 512 000 €

Valtion rahoitusosuus (38 %) 1 368 000 €

Kuntien rahoitus (20 %) 720 000 €

JULKINEN RAHOITUS YHTEENSÄ 3,6 miljoonaa euroa

Yksityinen rahoitus (35 %) 1 938 462 €

STRATEGIAN KOKONAISRAHOITUSKEHYS 5 538 462 €

Taulukko 1. Haettava rahoitus maaseudun yritys- ja kehittämishankkeisiin

EU (42%), euroa	Valtio (38%), euroa	Kunta (20%), euroa	Julkinen rahoitus yhteensä, euroa	Yksityinen rahoitus (35 % kokonaisrahoituksesta)	Kokonaisrahoitus yhteensä, euroa
1 579 2 00	1 428 800	752 000	3 760 000	2 530 769	7 230 769

Taulukko 2. Haettava toimintaraha

	EU (42%), euroa	Valtio (38%), euroa	Kunta (20%), euroa	Julkinen rahoitus yhteensä, euroa	Julkinen rahoitus % taulukon 1 kohdasta A (enintään 25%)
Toimintakustannukset	78 960	71 440	37 600	188 000	5 %
Aktivointi ja toiminnan edistäminen	315 840	285 760	150 400	752 000	20 %
Toimintaraha yhteensä	394 800	357 200	188 000	940 000	25 %

Arvio rahoituksen jakautumisesta kehittämisohjelman eri painopistealueiden välillä:

Painopiste 1: Minä ja Me: aktiivinen osallisuus	20 %	1 107 692 €
Painopiste 2: Laadukas vapaa-aika ja asuminen	30 %	1 661 539 €
Painopiste 3: Osaaminen, työ ja elinkeinotoiminta	50 %	2 769 231 €
		5 538 462 €

Strategian vahva painottuminen elinkeinotoimintaan on yhdistyksen ja sen keskeisten sidosryhmien yhteinen tahtotila. Ohjelma jatkaa aikaisemman kauden hyväksi havaitun strategian suuntaisesti. Ohjelmakaudella 2007–2013 Mansikka rahoitti määrällisesti paljon yrityshankkeita, mutta niiden keskimääräinen koko jäi varsin pieneksi. Elinkeinojen kehittämissankkeista on saatu alueella hyviä kokemuksia ja onnistumisia ja niille on selvää tilausta myös ohjelmakaudella 2014–2020. Strategian elinkeinopainotteisuus on haaste, jonka otamme innolla vastaan!

LIITE 4 VIESTINTÄSUUNNITELMA

Kehittämisohjelmaan kirjattujen tavoitteiden saavuttamisessa tärkeimmäksi asiaksi nousee aktiivinen tiedotus ja sen ansiosta Leader-hankerahoitusta hakevan toimijajoukon kasvaminen/monipuolistuminen.

Pohjois-Savon Leader-ryhmien ja ELY-keskuksen välisissä neuvotteluissa on päädytty siihen ratkaisuun, että

Leader-ryhmillä ja Pohjois-Savon maaseutuohjelmalla olisi yhteinen tiedotushanke, jonka tehtävänä olisi maakunnallinen ohjelmatiedottaminen. Hankkeen rinnalla yhdistys hoitaa normaalin yhdistys- ja toimintatiedottamisen toiminnanohjausjärjestelmässä esitetyllä tavalla.

YLEISHYÖDYLLINEN TOIMINTA

Jäsenistö

Toimet	Miten?	Milloin?	Kenen toimesta?
Yhdistyksen toiminnasta tiedottaminen	sähköisesti uutiskirjeellä, kirjeitse, yhdistyksen kotisivuilla ja facebookissa	vähintään 2 krt/vuosi	toiminnanjohtaja/hankesihteeri
Järjestettävistä tilaisuuksista tiedottaminen	sähköisesti uutiskirjeellä, paikallislehdissä ja yhdistyksen kotisivuilla, LeaderSuomi-sivustolla ja facebookissa	tarvittaessa	toiminnanjohtaja/hankesihteeri

Hallitus

Toimet	Miten?	Milloin?	Kenen toimesta?
Ministeriön ohjeistukset	sähköisesti Intranetissä	tarvittaessa	toiminnanjohtaja/hankesihteeri
Kokoustiedottaminen	sähköisesti Intranetissä ja paikallislehdissä (vuosikokous)	viikkoa ennen kokousta	toiminnanjohtaja/hankesihteeri
Toimintaryhmätööhön perehdytys	sähköisesti, kasvokkain ja täsmäkoulutuksella	hallituksen vaihtuessa keväällä	toiminnanjohtaja/hankesihteeri
Kommentointitarpeet, tiedoksi saatettavat asiat	sähköisesti Intranetissä tai sähköpostitse	tarvittaessa	toiminnanjohtaja/hankesihteeri

Henkilöstö

Toimet	Miten?	Milloin?	Kenen toimesta?
Sisäiset kuukausipalaverit	keskustelut henkilöstön kesken	tarvittaessa	toiminnanjohtaja
Kehityskeskustelut	ohjatusti kehityskeskustelulomakkeella	vuoden alussa	toiminnanjohtaja ja puheenjohtaja
Muutokset menettelytavoissa	keskustelut henkilöstön kesken	tarvittaessa	toiminnanjohtaja/puheenjohtaja

Pohjois-Savon Leader-ryhmät ja ELY-keskus

Toimet	Miten?	Milloin?	Kenen toimesta?
Jatkuva vuoropuhelu	puhelimitse ja sähköpostitse kollegojen kanssa	tarvittaessa	toiminnanjohtaja/hankesihteeri/puheenjohtaja
Toisilta oppiminen	P-Savon Leader-ryhmien kehittämisspäivät	vähintään 2krt/vuosi	Pohjois-Savon Leader-ryhmät
Yhteistilaisuudet	Hanketoimijoiden koulutus esim. hankehaku- ja maksatusasioissa	tarvittaessa	Pohjois-Savon Leader-ryhmät ja ELY-keskus

ULKOINEN VIESTINTÄ

Ulkoisen viestinnän osalta pyrimme tiiviiseen yhteistyöhön muiden EU-rahoittajatahojen kanssa. Keskeisin kohderyhmä ovat tukien hakijat (yhteisöt ja yritykset). Toimijoiden aktivoimiseksi kokeilemme ns. teemavuosittaista tiedotustapaa eli joka toinen vuosi valitsemme tietyn teeman, jota nostamme kaikessa tiedotuksessamme erityisesti esiin (esim. nuoret, perhe, pienryttäjäys, innovointi, yhteistyö).

Pyrimme toteuttamaan myös ko. vuoteen sopivan teemahankkeen esim. Nuorison teemavuonna toteutetaan erityinen teemahanke nuorten harrastus- ja projektitoiminnan lisäämiseksi. Myös käytettävää viestintä valittaessa pohditaan viestinnän kohderyhmä mahdollisimman tarkkaan.

Yleishyödyllinen toiminta

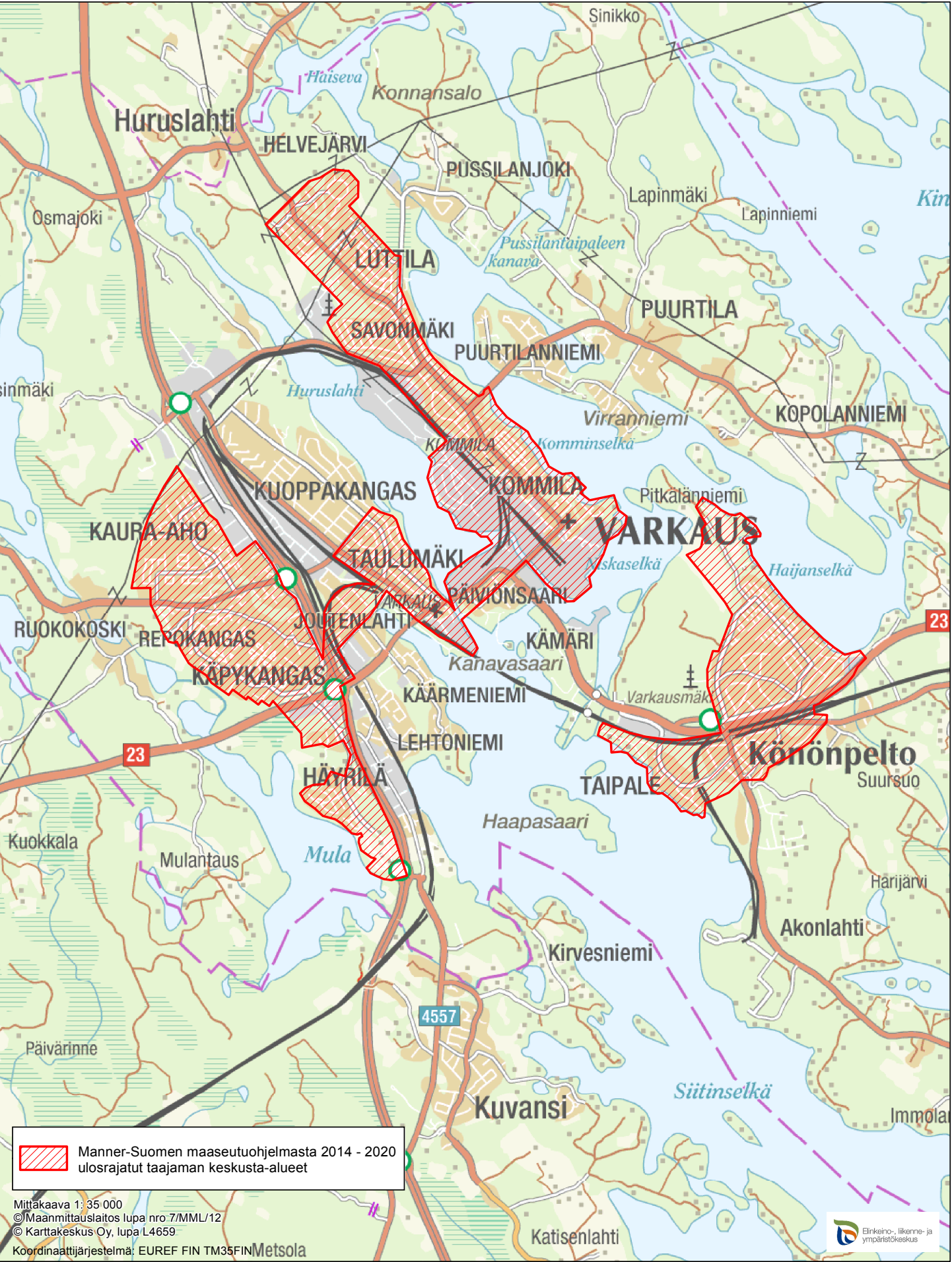
Toimet	Miten?	Milloin?	Kenen toimesta?
Toimijoiden aktivointi	aktivointi- ja infotilaisuudet, yhdistyksen kotisivut, facebook, ”avoimet ovet”	vuosittain vähintään 3 tapahtumaa toimialueella sekä yhteistilaisuudet muiden EU-rahoittajien kanssa	Leader-ryhmä
Hyvien käytäntöjen esiin nostaminen	yhdistyksen Internet-sivut ja tilaisuudet	heti hyvän käytännön löytyessä	Leader-ryhmä
Kehittämishankkeet osa-aikaisten asujien ja maahanmuuttajien osallisuuden lisäämiseksi	infotilaisuudet ja suorakontaktointi	hankkeen aikataulutuksen mukaisesti	Leader-ryhmä
Hankkeiden henkilökohtainen neuvonta	hankekohtaiset aloituspalaverit	vähintään hankkeen käynnistyessä ja tarvittaessa	hankesihteeri

Toimet	Miten?	Milloin?	Kenen toimesta?
Toimijoiden aktivointi	aktivointi- ja infotilaisuudet, "avoimet ovet"	vuosittain vähintään 3 tapahtumaa toimialueella	Leader-ryhmä: työntekijät, hallitus
Hakijoiden aktivointi	sähköinen tiedote pienyrittäjille	2 kertaa vuodessa	Leader-ryhmä ja kehittämissyhtiöt
Yrittäjiksi aikovien tietämyksen lisääminen tukirahoituksesta	Starttiyrittäjä-koulutuksissa vieraileminen ja lyhyen rahoitusinfomateriaalin koostaminen koulut-tajille	aina pyydettyessä	toiminnanjohtaja
Leader-rahoituksesta ja sen vaikuttavuudesta tiedottaminen	vierailut kunnanvaltuustoissa	jokaisessa kunnassa kerran vuodessa	toiminnanjohtaja/ puheenjohtaja
Kuntatiedottaminen	kuntayhdyshenkilö-palaverit	vähintään 2 krt/vuosi	toiminnanjohtaja
Elinkeinoasiamiesten rahoitusosaamisen lisääminen ja alueen kehittämistarpeiden läpikäynti	info- ja koulutustilaisuudet, kehittämissalaverit	vähintään 2 krt/vuosi	toiminnanjohtaja

Suuri yleisö

Toimet	Miten?	Milloin?	Kenen toimesta?
Artikkelit, joissa esitellään EU-rahoitusta saaneita toimijoita ja heidän toimintaansa	julkaisut ja internet-sivut	täsmentyy hankkeen sisällön myötä	Pohjois-Savon yhteinen maaseututiedotushanke
Hanketiedottaminen	lehtijutut, yhdistyksen kotisivut	jatkuvaa	jokainen hanketoimija itse/ Leader-ryhmä
Rahoitusta saaneista hakijoista tiedottaminen	paikallislehdille listat tuen saajista, yhdistyksen kotisivut	hallituksen kokousten jälkeen	Leader-ryhmä
Yhdistyksen kokouksen päätöksistä tiedottaminen	sähköinen uutiskirje, yhdistyksen kotisivut	hallituksen kokousten jälkeen	Leader-ryhmä

LIITE 1 VARKAUDEN ALUERAJAUS

LIITE 5 OPPIMISSUUNNITELMA

Mansikka ry:llä on käytössään yhteinen toiminnanohjausjärjestelmä Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:n kanssa. Kyseessä on ns. sähköinen opas onnistuneeseen ja laadukkaaseen toimintaryhmätyöhön – olet sitten uusi työntekijä tai jo pidemmän aikaa toimintaryhmätyötä tehnyt.

Työntekijöiden sisäinen motivaatio on kaiken ydin, jota pidetään yllä monipuolisilla joustoilla, kannustavalla esimiestyöllä sekä tarjoamalla kouluttautumismahdollisuuksia.

Oppimissuunnitelma pohjautuu jatkuvaan oppimiseen. Tätä tukevat nk. oppimisen vuosikello, jonka mukaisesti Leader-ryhmä pohtii sidosryhmiensä kanssa eri kokoonpanoilla alueensa osaamisen kehittämistä. Vuositasolla tehdään myös oppimisen tilinpäätös, joka ohjaa seuraavaa vuotta entistä parempiin tuloksiin. Hyvin suunniteltu vuoden kierto on jatkuvan oppimisen kannalta tärkeää ja ohjaa toimintaa aktivoiden toimimaan ennakkoluulottomasti ja uusia keinoja etsien.

YHDISTYKSEN HALLITUS

Kevätkokouksen jälkeen uuden hallituksen aloittaessa toimikautensa pidämme hallituksen jäsenille kattavan perehdyttämistilaisuuden toimintaryhmätyöhön. Lisäksi kannustamme hallituksen jäseniä osallistumaan valtakunnallisiin maaseudun kehittämistyötä käsitteleviin seminaareihin ja koulutuksiin. Vuoden alussa järjestämme strategiapäivän, jossa prosessoimme edellisen vuoden onnistumiset ja epäonnistumiset ja etsimme parhaimmat toimenpiteet ko. vuodelle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Hallituksen jäsenet ovat toimintaryhmän tärkeä linkki maaseudun asukkaiden tuntoihin ja tarpeisiin. Pyrimme aktivoimaan hallituksen jäseniä ns. ”puuhapassilla”, johon jäsenen tulee kerätä leimoja hallitusjäsenyytensä aikana. Leimoja saa mm. järjestämällä maaseudun kehittämistä tai hankerahoitusta koskevan tilaisuuden, neuvomalla toimijoita hakemaan hankerahoitusta, käymällä kunnan luottamuselinten kokouksissa kertomassa Leader-toiminnasta, pitämällä standia eri tapahtumissa jne.

Ohjelmakaudella 2014–2020 Pohjois-Savon Leader-ryhmät pitävät vuosittain yhden hyvien käytäntöjen ja yhteistyön syventämisen kehittämispäivän. Tilaisuus on tarkoitettu yhdistysten hallitusten jäsenille.

LEADER-RYHMÄN HENKILÖSTÖ

Leader-ryhmän henkilöstön oppiminen on jatkuvaa ja hyvin käytännönläheistä. Henkilöstö osallistuu valtakunnallisiin ministeriön tai maaseutuverkoston järjestämiin koulutuksiin sekä mahdollisuuksien mukaan sellaisiin muita rahastoja koskeviin tilaisuuksiin/seminaareihin, joissa omaksuttua informaatiota välitetään alueemme toimijoille.

Jo ohjelmakaudella 2007–2013 Pohjois-Savossa on vakiintunut tavaksi pitää yhteisiä kehittämistilaisuuksia ELY-keskuksen henkilöstön kanssa. Etenkin maksatuksissa keskustelut ja yhdessä sovitut menettelytavat ovat auttaneet ja tehneet toiminnasta jouhevampaa. Lisäksi Pohjois-Savossa

toimii ns. Leader-yhteistyöryhmä, joka koostuu toimintaryhmän, ELY-keskuksen ja Pohjois-Savon liiton edustajista. Ko. ryhmässä vaihdetaan tietoa mm. rahoitettavista hankkeista, laaditaan yhteisiä kannanottoja ja pohditaan yhteiseen tiedottamiseen liittyviä asioita. Ryhmä kokoontuu noin neljä kertaa vuodessa.

Henkilöstön kehityskeskustelut käydään vuosittain syksyllä. Keskusteluissa osaamisen kehittäminen on hyvin keskeisessä asemassa ja keskustelujen tuloksena syntyy jokaiselle työntekijälle seuraavan vuoden ns. oppimissuunnitelma. Mikäli tarvetta koulutukselle ilmenee, niin osaamista täydennetään koulutuksella sovitusti.

Ohjelmakaudella 2014–2020 Pohjois-Savon Leader-ryhmien henkilöstö kokoontuu kaksi kertaa vuodessa kehittämään osaamistaan yhdessä. Päivän ohjelma suunnitellaan tarpeita vastaavaksi ja tarkoituksena on vaihtaa ajatuksia ja oppia uutta hankehallinnoinnista ja aktivoinnista sekä ylläpitää henkilöstön työkykyä.

YHDISTYKSEN JÄSENISTÖ

Yhdistyksen jäsenistöltä kerätään vähintään kaksi kertaa ohjelmakauden aikana palautetta yhdistyksen toiminnasta. Jäsenistöä tiedotetaan puolivuositain sähköisesti ja kirjeitse yhdistyksen toiminnasta. Jäsenistöä tiedotetaan järjestettävistä tilaisuuksista ja pyrimme järjestämään heidän toiveitaan vastaavaa toimintaa ja koulutusta alueella.

HANKEVETÄJÄT

Hankkeen saatua myönteisen rahoituspäätöksen pidetään hallinnoijalle ns. aloituspalaveri, jossa käydään lävitse rahoituspäätöksen ehdot sekä hyväksi koettuja hankehallinnoinnin käytäntöjä.

Järjestämme muiden toimintaryhmien kanssa vuosittain yhteisiä tilaisuuksia mm. hankkeiden kirjanpitoon ja maksatuksiin liittyen.

KUNNAT

Ohjelmakauden käynnistyessä Leader-ryhmä pyytää jäsenkuntiaan nimeämään yhdyshenkilönsä (yleensä 2 henkilöä esim. kunnanjohtaja ja elinkeinoasiamies). Nämä henkilöt toimivat Mansikan linkkinä kuntiin ja heidän kauttaan välitetään tarpeita ja toiveita molempiin suuntiin. Ohjelmakaudella 2007–2013 Mansikka järjesti puolivuositain kuntien yhdyshenkilöille tapaamisen, jossa esiteltiin strategian toteutumista, vaikuttavia hankkeita ja pohdittiin toimenpiteitä aktivoinnin saavutettavuuden parantamiseksi. Nämä tilaisuudet on koettu tarpeellisiksi ja niitä tullaan järjestämään myös tulevalla ohjelmakaudella.

ELINKEINOTOIMINNAN KEHITTÄJÄT

Toimialueemme elinkeinoasiamiehet ovat keskeisessä roolissa etenkin yritystukien markkinoinnissa yrityksille. Myös hakemusten ns. valmiusasteen nostaminen on tärkeää ja tätä voimme edistää kouluttamalla elinkeinoasiamiehiä. Pidämme vuosittain vähintään kaksi tilaisuutta kunnissa elinkeinoasioiden parissa työskentelevien henkilöille. Tilaisuuksissa käydään lävitse alueiden tarpeita elinkeinotoiminnan kehittämiseksi, hankehakemusten laatua ja parannusesityksiä sekä pohditaan alueen toimijoiden osaamisen kehittämistarpeita ja kuinka niihin voidaan vastata.

YHDISTYKSET

Ohjelmakaudella 2007–2013 toteutettu koordinaatiohanke toi Leader-rahoituksen piiriin runsaasti uusia hankehakijoita. Nämä ns. hankemaailman vasta-alkajat ovat potentiaalisia hankehakijoita myös tulevalla ohjelmakaudella. Heillä on jo ensikosketus toimintaryhmään ja kynnys hakea hankerahoitusta pienempi kuin täysin ensikertalaisella. Järjestöiltöjen levittäminen kaikkiin kuntiin olisi Leader-ryhmän kannalta loistava asia. Yhdessä toimialueemme kunnassa tällainen ilta järjestetään puolivuositain ja ko. ilta on osoittautunut erinomaiseksi verkostoitumispaikaksi. Yhteisöllisyyden lisääminen edellyttää aktiivista yhteisötoimintaa, joten järjestöiltöjen levittäminen kaikkiin toimialueemme kuntiin edistää myös strategiaamme toteutumista.

Hanke- ja rahoitusvälineosaaminen on Mansikan vahvuus. Olemme vuosien varrella kartuttaneet tietämystämme hyvästä hankehallinnoinnista ja tavoista, joiden avulla hanke viedään onnistuneesti maaliin. Tätä osaamista jalkautetaan kentälle mm. aloituspalaveriin sekä järjestämällä erilaisia tilaisuuksia mm. hankerahoituksen saamisen edellytyksistä, eri rahoitusvälineistä tms.

Uuden ohjelmakauden käynnistyessä on tarpeen järjestää joka kunnassa aktivointitilaisuuksia, jossa korostetaan hankkeen hallinnoijalta edellytettävää osaamista ja muita edellytyksiä. Aikaisemmalla ohjelmakaudella saimme huomata, ettei hakijoilla aina ollut oikein käsitystä siitä, mitä kaikkea hankehallinnoijalta edellytetään. Tähän seikkaan tulee nyt tulevalla kaudella paneutua niin, että molemmilla osapuolilla on alusta lähtien oikea kuva hankehallinnoinnista.

Kehittämisstrategian mukaisesti yhdistyksen henkilöstö kulkee aktiivisesti kentällä ja järjestää aktivointitilaisuuksia yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja tarvittaessa myös yksin. Tilaisuuksista kerätään systemaattisesti palautetta, jota hyödynnetään toiminnan suuntaamisessa ja kehittämiseksi.

Alueella toimivien kehittämissyhtiöiden, Pohjois-Savon Kylät ry:n ja elinkeinoasiamiesten kanssa pohditaan syksyisin seuraavan vuoden koulutus- ja aktivointitarpeita sopien myös järjestelyvastuista.

TOIMIALUEEN ASUKKAAT

Toimialueen asukkaat tavoitamme paljolti yhdistysten kautta. Tulevalla ohjelmakaudella kehittämisohjelman sisältö

korostaa paikallisvaikuttamista ja asioita, jotka koskettavat melko suurta joukkoa maaseudun asukkaista (paikallisten palveluiden turvaaminen, palvelukeskukset, lähimmäisistä välittäminen, valokuidun hyödyntäminen jne.). Asukkaiden tietämystä ko. teemoista tulee toimintaryhmän toimesta lisätä mm. järjestämällä koulutuksia ja rahoittamalla pilot-tikokeiluja. Aktivointitoimenpiteissä on otettava huomioon sekä yksilö että yhteisö, sillä yksilön aktivointi voi johtaa parhaimmillaan yhteisölliseen tekemiseen ja jopa uuden yhteisön perustamiseen asian eteenpäin viemiseksi.

LIITE 2 SWOT KÄMIONA

The diagram illustrates the relationships between various factors in a SWOT analysis. The factors are represented by colored ovals: green for strengths (Mahdollisuudet), orange for threats (Uhat), red for opportunities (Vahvuudet), and blue for weaknesses (Heikkoudet). Arrows indicate the flow and relationships between these factors.

Legend:

- Mahdollisuudet (Strengths)
- Uhat (Threats)
- Vahvuudet (Opportunities)
- Heikkoudet (Weaknesses)

Factors and Relationships:

- Laajakaista** (green) points to **Erätyö** (green) and **Ohjelmayön monimutkaisuus ja byrokraattisuus** (orange).
- Erätyö** (green) points to **Loma-asukkaat ja paluumuuttajat** (green).
- Ohjelmayön monimutkaisuus ja byrokraattisuus** (orange) points to **Ohjelmayön monimutkaisuus ja byrokraattisuus** (orange) and **Nuorten vrittäjäyyskasvatus** (green).
- Loma-asukkaat ja paluumuuttajat** (green) points to **Ikärakenne** (orange) and **Verkostoituminen ja yhteistyö** (green).
- Ikärakenne** (orange) points to **Verkostoituminen ja yhteistyö** (green).
- Verkostoituminen ja yhteistyö** (green) points to **Kv-osaamisen vähäisyys** (blue) and **Heikko liiketoimintaosaaminen** (blue).
- Kv-osaamisen vähäisyys** (blue) points to **Heikko liiketoimintaosaaminen** (blue).
- Heikko liiketoimintaosaaminen** (blue) points to **Innovaatioiden ja savolaisen hulluuden hyötyviijely** (green).
- Innovaatioiden ja savolaisen hulluuden hyötyviijely** (green) points to **Vahva erikoiskasvinviijely** (red).
- Vahva erikoiskasvinviijely** (red) points to **Maaseutukulttuuri ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet** (red).
- Maaseutukulttuuri ja monipuoliset harrastusmahdollisuudet** (red) points to **Lähimmäisistä välittäminen** (red).
- Lähimmäisistä välittäminen** (red) points to **Syväytyminen ja nuorten passiivisuus** (orange).
- Syväytyminen ja nuorten passiivisuus** (orange) points to **Yrittäjien vähäisyys** (blue) and **Elintarviketeollisuus** (red).
- Yrittäjien vähäisyys** (blue) points to **Yrittäjien vähäisyys** (blue) and **Markkinoiden pienenäisyys** (blue).
- Elintarviketeollisuus** (red) points to **Yrittäjien vähäisyys** (blue) and **Yrittäjien vähäisyys** (blue).
- Markkinoiden pienenäisyys** (blue) points to **Kansainvälistyminen** (green).
- Kansainvälistyminen** (green) points to **Paikallisvaikutuksen vahvistaminen** (green).
- Paikallisvaikutuksen vahvistaminen** (green) points to **Päätöksenteon karkaaminen seudulta** (orange).
- Päätöksenteon karkaaminen seudulta** (orange) points to **Paikallisvaikutuksen vahvistaminen** (green).

- Mahdollisuudet
- Vahvuudet
- Uhkak
- Heikkoudet